

IZHAJA VSAK ČETRTIČEK

Naročilna
ITALIJA
INOZEMSTVO

Uredništvo in upra-
va stranke ob post-
kolone v širokosti 63
cent., trgovski, obrtni

Uradne ure
vsak mu visocine ene
... zahtave, poslana, vabila 80
... se vnaprej. Posamezni izvod 20 cent.

DELO

Glasilo Komunistične stranke Italije

Trst, 29. marca 1923. — Leto IV. — Štev. 164.

Proletariat mora biti prepričan, da le v skupni akciji mu bo mogoče osvoboditi se svojih izkoriščevalcev.

Zato pa je treba solidarnosti vse delavske mase, preko vseh mahinacij laživoditeljev proletariata.

Za mednarodno proletarsko fronto

(Mednarodna konferenca v Frankfurtu (18. - 22. III.) je naslovlila na delavce vsega sveta sledeči proglas:

Delovnemu ljudstvu vseh dežel!

Že nad dva meseca traja zasedba Poruhra. V gospodarsko življenje Evrope se zadajajo globoke neozdravljive rane, ki bodo še bolj povečale rastočo draginjo, brezposelnost in bedo v delavskem razredu. Čim dalje traja zasedba tembolj se približuje nevarnost, da se gospodarska vojna v Poruhru ne izpremeni v divjo razruševalno vojno.

V Franciji in v Nemčiji zavedno pospešuje en del buržoazije tako rešitev. Drug del buržoazije, teroriziran strah pred proletarsko revolucijo, ki bi neizogibno vstala iz nove vojne, skuša preprečiti oborožen konflikt in rešiti problem Ruhrske na podlagi kapitalistične pogodbe.

Delavci in delavke!

Tak kapitalistični sporazum ne more doprinesti resničnega in trajnega miru. Bil bi le pavza, daljši presek, da se pripravi nova vojna, in stroški te kapitalistične pogodbe bi padli na delavski razred. Nov naval na delavstvo, uničenje osemdeset milijard delovnih, znižanje mezd, raztrganje socialnega zakonika: to so točke programa kapitalistične pogodbe, ki ne bi bile drugega, nego program Stinesa, ali Poincaraja, ki sta v tem vprašanju popolnoma slozna.

Vojna nevarnost je razen tega narasla vsled nastanka bojevitega fašizma. Fašizem ima nalogo pobijati delavske organizacije in izpremeniti delavce v sužnje brez vsake volje, zvezane na verigo kapitalizma.

Delavci!

V borbi proti zasedbi Poruhra in proti preteči vojni nevarnosti so voditelji socialne demokracije in reformistični sindikati manjkali. Velike obljube, napravljene v konferenci v Haagu, da se proglasi generalni štrajk proti nevarnosti nove vojne, niso bile izpolnjene. Niti skušali niso voditi gibanja za obrambo proti zasedbi Ruhrske. Vsa va bila Komunistična stranka, revolucionarnih sindikatov in Delavskih svetov za ustanovitev mednarodne proletarske bojne fronte so bila odbita od voditeljev amsterdamske, londonske in dunajske internacionale. Ti voditelji so sklenili z buržoazijo meščanski mor, kakor za časa svetovne vojne.

Le komunisti, Revolucionarni sindikati in Delavski sveti, katerim so se pridružili socialnodemokratski, neodvisni in brezstrankarski delavci ter komunistična mladina, so se borili v prvih vrstah delavskega razreda. Ne v besedah, ampak v dejanju, so ustvarili mednarodno edinstvo delavskega razreda, so se neustrašeno postavili nasproti buržoaznim ječam, so organizirali revolucionarno propagando med zasedbenimi četami, so mobilizirali široke proletarske sloje.

Delavci in delavke vseh dežel!

Mednarodna konferenca v Frankfurtu, ki združuje vse sile mednarodnega proletariata, ki so se borile in se nameravajo boriti proti zasedbi Poruhra in proti nevarnosti nove vojne, vas vabi, da nadaljujete in pooprte z večjo odločnostjo započeto borbo.

Delavci in delavke!

Pod vodstvom mednarodnega akcijskega odbora, združite se preko mej narodov in strank, da se pobija pretečo vojno nevarnost, da se prisili evakuacijo Poruhra iz vsega nemškega ozemlja, zasednega po imperialističnih roparjih, da se likvidira roparski versailleski mir, da se zlomi poostren napad kapitala na vašo eksistenco.

Povečajte pronačelo med vojsko, tlačeno in izkoriščano po imperializmu.

Izsilite osvoboditev proletarskih vojnih ujetnikov.

Ustanovite mednarodne kontrolne odbore za preprečitev prevoza orožja.

Da se poveča in združi obrambni boj napoveduje konferenca mednarodni propagandni teden od 15—22 aprila.

Organizirajte torej demonstracije mas!

Delavci Francije, Belgije, Velike in Male antante!

Na arcačije naših revolucionarnih voditeljev, na brutalna preganjanja naših vlad morate odgovoriti: Dobro! Povečajte borbo na vseh frontah, zasedenih po zvoščevalcih

in buržoaznih vladah. Vas čaka naloga, da uničite versailleski mirovni pogodbo! Povejte nemškimi delavcem in njihovim francoskim bratom v sivo-zeleni obleki, da se ne smejo pustiti izkoriščati proti svojim razrednim tovarišem. Nič več davkov na nemanih in mezd. Dol s Poincarejem! Dol z banditi iz »Odbora za železno industrijo« (Stinnes).

Nemški delavci!

Patriotje, ki tisočkrat prisegajo: »Nikakih pogajanj s Poincarejem, dokler ne bo Ruhrska izpraznjena«, pripravljajo mrzlo in cinično pogodbo s francoskimi kapitalisti in istočasno delajo nacionalistično propagando do neverjetnosti. Oni so pripravljeno dovoliti okupacijo na nedoločen čas, ako bi del francoski kapital z njimi profite, ki bi jih dala Nemčija, francoska kolonija. Postavite se z obnovljeno energijo proti Poincareju!

Ako se bodo zahtevale žrtve, da se prisili francoske roparje v umik, mora dati te žrtve nemška buržoazija. Do tega bo pa lahko prišla le delavska in revolucionarna vlada, ne pa Čunova. Vi morate zavojevati vlast. To je edina pot za zagotovitev resničnega miru, vaše eksistence in eksistence Nemčije. Reparacijsko krizo je izzval razpad kapitalizma.

Nemški revolucionarni delavci hočejo mir. Pripravljeno so uničiti versailleski mir z borbo mednarodnega proletariata, so pripravljeno vzpostaviti mir z naitežnimi materialnimi žrtvami na stroške buržoazije, da si pridobe časa za konsolidacijo moči delavskega razreda.

Zveza s Sovjetsko Rusijo bi izredno povečala moč revolucionarne delavske vlade Nemčije in bi nudila večje garancije za mir. Razen tega bi osigurala obrambo delavske države, ako ne bi mednarodni kapital na noben način hotel pustiti pri miru revolucionarne Nemčije.

Delavci in delavke vseh dežel!

Konferenca vas končno pozivlje da se energično postavite nasproti fašizmu tam, kjer se je organizira in bori za oblast. Razvite široko propagando po časopisih, na cestah, — a to še ne zadostuje. Istočasno ustvarite svoje delavske organizacije z namenom, da pobijajo fašizem še pri začetkih. Kier je fašizem zmaga, združite vaše mednarodne sile, da ga pobijate!

Mladi delavci!

Vi, ki bi bili prve žrtve imperialistične vojne se morate aktivno udeležiti proletarske obrambe proti vojni in proti fašizmu, pokažite se najbolj entuziastične bojovnike!

Vojna imperialistični vojni!

Dol s versailleski mirovno pogodbo!

Dol s fašizmom!

Zivela mednarodna proletarska fronta v vseh deželah, preko vseh strank!

Frankfurt, 18. marca 1923.

Mednarodna konferenca v Frankfurtu

Delavski razred ustvarja in uravnava moderno civilizacijo, potem ko je buržoazija pokazala svojo nezmožnost. Buržoazija vodi edino stremenje za ohranitev njene družabnega položaja in za oekoočeviti sistem gospodarskega izkoriščanja. Radi tega se je odrekla od vsakega idealističnega stremjenja in pozna edino zvezo: materialni interes. Ona hoče odlati denar, hoče razpisati na stroške delavcev. In kadar jej pomaga, je njen malik. — Viljem Liebknecht.

Krvave demonstracije v Budimpešti

Izprti kovinarski delavci so priredili dne 22. t. m. v Budimpešti veliko politično demonstracijo, ki se je udeležilo nad 20.000 oseb. Bila je to prva velika in največja demonstracija, ki so jo priredili delavci odkar vlada na Ogrskem zloglasni Horthy. Po dolgem času je donela po ulicah, peti iz tisočih gal delavske maršice in internacionala koje so spremljali klici: živela revolucija, živeli Bokany, živeli Bela Kuhn. Proti demonstrantom je nastopilo orožništvo s sabljami in bajonetmi. Mnogo delavcev in delavk je bilo »ekva ranjenih in mnogo je bilo aretiranih zato ker so klicali: živela diktatura proletariata.

Po treh letih in pol belega teorija, ki ga ugazja na Ogrskem žlabna magnatstvo gospoda, je proletariati se živ in je obrnil poleg svoje razredne zavesti tudi svoje revolucionarno razpoloženje. Ob prvi priliki ko je imel demonstrirati po Budimpeških ulicah, se je spomnil svoje revolucionarne republike, svojih komisarjev in svojih mučnikov. Kako je pa silna ideja proletarske osamosvojitve in kako se trudijo zastoj vsi, ki bi jo hoteli zadržati. Ogrskemu proletariatu naš pozdrav in naš poziv: Vstrajajte! To je danes poglavito. Pride tudi dan zmage.

Mednarodna konferenca revolucionarnega proletariata

Ze v Essenu se je o priliki vzkorakanja francoskih čet v Poruhru vršila mednarodna konferenca, ki je vspostavila prve praktične mednarodne zveze revolucionarnega proletariata za borbo proti imperializmu. Namen konference v Frankfurtu je pa bil, te zveze utrditi in razširiti. Nadalje je ustvarila konferenca tudi podlago za sinovitev enotne proletarske fronte ob splošni navzgor in podlago za uspešno borbo proti fašistični reakciji. Ta konferenca sicer ne pomenja še prave enotne fronte, kajti reformistične in centralistne internacionale so jo bolj kotirale. Pač pa pomenja začetek rešitve reformističnih in centralistnih organizacij. Posamezne skupine proletarske opozicije v teh organizacijah so začele uvajati pravnost revolucionarnega boja ter so, — z udeležbo na konferenci proti volji voditeljev — dokazale, da mislijo resnoma storitev enotne fronte. Tako n. pr. ostanki bivše Neodv. soc. str. Nemčije in precej močna opozicija v Zdrdu. soc. str. Nemčije. Vzhledu teh proletarcev, upamo, da bodo sledili še drugi, kajti delavske množice uvidevajo vedno bolj da je rešitev iz tega položaja mogoče le v skupnem revolucionarnem nastopi vsega proletariata, združenega v trdno organizirani enotni fronti.

Konferenca, ki so jo sklicali delavski sveti rensko-westfalskih pokrajin, se je otvorila 17. t. m. zvečer ob velikem zanimanju in navdušenju nemškega in z njim svetovnega proletariata. Zastopane so bile sledeče organizacije: Komunistična stranka Nemčije, Francije, Belgije, Italije, Anglije, Poljske, Čehoslovaške, Jugoslavije, Holandske, Švice in Skandinavije; Kominternu, Profinternu, Mladinska internacionala, Delavski svet Nemčije, Rusije in Indije, vse revolucionarne strokovne organizacije, opozicija združenih socialističnih strank Nemčije, Neodvisna socialistična stranka Nemčije itd.

Po četrtih sledijo razni pozdravi, tako Noaka v imenu Frankfurtske Komunistične sekcije, Wikla v imenu Mladine, Lampeja, v imenu soc. opozicije, Koloreva v imenu eksekutivne Kominternu, Lovcovega za Profinternu, Sačkina za Mladinsko internacionalo in rusko mladino Neubolda za angleški revolucionarni proletariati, Mariusa za francoski, Grothca za Delavske svete Nemčije, Marvanskega za Delavstvo Poljske itd. Počelo se je razni manifesti, solidarni pozdravi sodrugama Monmoussauju in Cachinu in drugim zaprtim francoskim komunistom. Drugi dan se vršilo razne manifestacije po mestu, nato konferenca nadaljuje svoje delo.

Povi govornik Kolorev v imenu Kominternu. Konferenca se sestaja v časti, ko hočejo one sile, ki so se vprapastile svet, zopet izvoliti novo vojno, ki bi vrgla narde v novo katastrofo. Te sile se sicer bojijo posledic, ki bi sledile — socialne revolucije — a niso v stani preprečiti te nevarnosti. Ljudko brez drugega rečemo, da je vojna že začela z okupacijo Ruhrske. Prelivanje krvi, netenje srda na obeh straneh — tako se pripravljajo (okupacije) snovi, ki lahko užgejo vojni plamen v obeh deželah. — Delavski razred noče nove vojne. In ne zadostuje le ne hoteli. Tudi leta 1914. narodni Evrope niso hoteli vojne, a prišla je kljub temu.

Treba vojno napraviti nemogočo, treba pobijati one sile, ki pripravljajo to vojno. Socialdemokracije in pacifisti so v Haagu sklenili proglasiti generalni štrajk v slučaju vojne nevarnosti. Danes, ko so francoski in belgijski vojaki znova obklicali uniformo, so ti ljudje izdali, kakor leta 1914. Komunistična internacionala je vse to videla že daleč naprej. Skupno z Rdečo strank. internacionalo (Profinternu) je napravila vse mogoče za ustanovitev enotne fronte. Pozvala je znova ostale internacionale na skupno akcijo. A njihovi voditelji niso niti odgovorili. Vendar delavske mase bolj in bolj jasno razumevajo položaj in parolo Kominternu. Vedno lajeje pritiskajo na reformistične voditelje, da se priključijo enotni fronti. Francoska buržoazija je takoj razumela nevarnost konference in Essenu. Najboljši bojovniki francoskega proletariata so bili vrženi v zapore. A zopet to delo te konference so nadaljevali rensko-westfalski Delavski sveti. Današnja konferenca je pa postavila temelj mednarodni proletarski enotni fronti. Navaravo, pozitivne konference ni imel enakega odziva pri vseh organizacijah. A niso pečali manj le komunisti, ampak tudi neodvisni in skupine socialdemokratskih delavcev. To pomenja, da se začenja zmagovalni pohod ideje revolucionarnega razrednega boja tudi v vrstah socialdemokracije in da bodo reformistični voditelji prisiljeni podreti razredni mir z buržoazijo, ali pa da jih bo delavski razred eliminiral.

Besedo ima nato S. Lovorski v imenu Profinternu. Pacifizem je škodljiv delavskemu razredu, ako se ga razume kot nacionalni mir kajti edino razredna borba zmore odpraviti kaj vojne. Primerja besedo delo haalskega mirovnega kongresa s sedanjo konferenco, ki se ne bo omejila na slekapanje, ampak bo presla na izvršitev sklepov. Ako se hočemo upoševati proti Poincareju in ruhrske okupaciji, treba, da se borimo proti lastni buržoaziji. Pripraviti se moramo na akcijo delavskega razreda v vseh deželah in je delavskega fronte. Nasproti bloku izkoriščevalcev moramo postaviti blok izkoriščanih mas. Ta zaključek mora doprinesti ta konferenca. Ne zahtevamo enotne fronte na podlagi principa proletarske diktature. Zahtevamo le, da se realizirajo le sklepi socialdemokratov samih. Zato mora ta konferenca nasloviti apel, ki naj vabi na ustanovitev enotne fronte na podlagi razrednega boja. V Haagu smo izrazili svoje dvome nad vojno vrednostjo reformistične internacionale. Danes nam dejstva dajejo prav. Dalavske mase pa bodo uvidale, da reformistična sredstva ne koristijo nič. Mi pa moramo dolno preračunati naše sile in sprejeti resolucije, ki morejo biti realizirane. Nagraviti moramo vse mogoče, da dovedemo delavski svet na mednarodno bojno fronto proti mednarodni buržoaziji.

(Nadaljevanje prih.)

Kongres pariških kovinarskih obratnih odborov

26. t. m. se je v Parizu prvi občni zbor kovinarskih obratnih ali tovarniških odborov. To ni novost za Pariz in za Francijo marveč za delavstvo vseh zapadnih in mnogih drugih držav. Obširnega poročila o tem kongresu nismo še dobili. Zato podamo danes le vest o tem kongresu in o navdušenju ki je vzbudil med vsem francoskim proletariatom. Stevilo udeležencev je ogromno in velik je vladni policijski aparat. To ni kongres kakor organizacije marveč kongres vseh pariških kovinarskih delavcev, ki so uresničili potem svojih obratnih odborov resnično kovinarsko enotno fronto. Le po tej poti se prite do one splošne proletarske enotne fronte, ki jo zagovarja in predlaga Internacionala rdečih sindikatov. Za francosko delavstvo je ta kongres še posebno važnosti. Strokovne organizacije na Francoskem niso mogle združiti v svoje vrste nikdar tako velikih delavskih množic kakor se je to posrečilo zlasti nemškimi in angleškimi organizacijam. V francoskih sindikatih je bila organizirana vedno pred in po vojski le delavska

Vesti iz Jugoslavije

„Socialistična stranka delovnega ljudstva“ v Sloveniji

Komunistična stranka Jugoslavije (ilegalna) pošilja sledečo izjavo, ki v polni meri potrjuje pravilnost naše kampanje proti skupini »Delavskih novic, kampanje, ki so jo vodili občinski odbori sodruzi okrog zagrebške »Bobce in bogradskega »Radnika«.

Popejna potlačitev svobodne besede v Jugoslaviji je omogočila nekaterim izdajalcem, dvomljive moralne vrednosti, bivšim komunističnim poslancem Slovenije, ki so zavedli skoro ves revolucionarni proletariati te dežele v izdajstvo, perfidno izrabljajoč komunistične parole, kakor »enotna fronta«, »delavska vlada«, »slakojnija socializacija« i. dr. Vsi ted nemožnosti izpostaviti zavajanja te lažikomunistični odprti kritiki, dostopni masam, se je dogodilo, da so ti krivi voditelji mogli napraviti celo volilni blok s klerikalno, socialno-krščansko stranko za občinske volitve v Ljubljani, decembra 1. l. pod parolo »enotne fronte«. Da se razume, kakršnih in neskončno sredstev so se posluževali ti oportunisti, da preslepijo delavske mase, zadostuje dejstvo, da so takoj po ljubljanski občinskih volitvah mistificirali dunajsko »Rota Pahnce in pariško »L'Humanite« z napačnimi noticami po katerih bi dosegli ljubljanski revolucionarni proletariati veliko zmago in da krščansko-socialna frakcija slovenske klerikalne stranke ne bi bila ena izmed nevarnih klerikalnih skupin marveč popolnoma proletarska formacija, ki zahteva pobijanje buržoaznega režima v Jugoslaviji in vspostavitev sovjetskega.

Kako prekanjena je ta trditve, dokazuje dejstvo, da sedijo voditelji krščansko-socialne frakcije v izvrševalnem odboru klerikalne stranke, in da se je udeležilo glasovanja te tzv. »ulice enotne fronte« vsa ljubljanska duhovščina, pod vodstvom knezoškofa.

Kljub tej tako očitni in evidenti slepariji, se je zgodilo isto tudi za volitve v skupščino in to z uspehom. V to svrbo so se ujediniili v januarju, imenovani lažikomunisti in socialistični disidenti skrajne desnice v S. S. D. L. in so postavili za parolo pokrajinsko »enotnostjo«.

Vsled nepopisnega teorija, ki vlada danes nad zavednim proletariatom Jugoslavije nima K. S. J. nobenega sredstva, bi v kratkem času odprla oči politično zavednemu proletariatu Slovenije, da volilni blok ali združitev s socialdemokratskimi malomščani in s klerikalnimi elementi ni nikakor ne pomenja proletarskega edinstva. V budnostni pa si ne bo priljubila nobenega truda, da pobije to degeneracijo taktike enotne fronte.

Za sedaj se moramo omejiti na to, da opozorimo bratske stranke na te lažikomuniste in jih prosimo, da ne podpisajo nobenega delovanja S. S. D. L., ki jo vodijo bivši komunistični poslanci Lovro Klemenčič, dr. Milen Lemež in Vladimir Fabjančič.

Naslavljamo to prošnjo zlasti na ameriško »Workers Party« v kateri je mnogo članov naše narodnosti in za katero obrača glasilo S. S. D. L. Slovenije za naročbo in finančno podporo. Ti izdajalci proletarske stvari skušajo primerjati svoje škandalozno delovanje z onim »Workers Party« in izjavljajo, da se bodo držali taktike te stranke. V resnici je S. S. D. L. popolnoma malomščanska in provincialna stranka in se postavlja nasproti pošteni, marxistični »Nezavisni proletarski stranki Jugoslavije«, ki je bila ustanovljena v zadnjem času za celo Jugoslavijo.

Komunistična stranka Jugosl.

Tako je torej izdajalsko delo skupine »Delavskih novic« tudi oficijelno obsojeno od naše bratske jugoslovanske stranke. Z zadostjenjem čezvamo to vest, upajoč, da bo mnogo pripomoglo k razčiščenju položaja v Sloveniji in k likvidaciji vseh teh nezdravih vzajem in proletarskem gibanju Slovenije. Naloga snujoče se »Nezavisne proletarske stranke« tudi v Sloveniji je, da občujna z obsejanimi napakami tamošnjega delavskega pokreta in da ga povete na pravo pot, vodeč ga skupno z ostalim proletariatom Jugoslavije v obrambo mednarodne proletarske organizacije, v okrilje Internacionalne.

Rasbojnik

Pariška komuna 1871.

Civilizacija, red in pravico buržoazne družbe prihaja na površje v svoji prvi, viharni luči, takoj ko se sužnji v tem redu uprejo svojim gospodarjem. Potem se izkaže ta civilizacija kot nepopravna bestnost in brezmejna maščevalnost. Vsaka nova kriza v razrednem boju med prilaščevalcem in proizvajalcem bogastva prinaša to dejstvo vedno očitneje na dan. Celu ostudnosti buržoazije iz leta 1848. (prvi revolucionaren upor pariškega proletariata, udušen v krvi 10.000 delavcev. — Op. prev.) izginjajo pred neverjetnim pokoljem 1871. l. Sanožrtvovalci junjski pogum, s katerim se je pojavela pariško ljudstvo — može, žene in otroci — se osom dni po vzkorakanju versailleskih čet, izžareva prav tako veliki njihove stvari, kakor izžarevalo peklenški čini soldateske parizojni duh one civilizacije, katere plamenji predbojevalnik in maščevalci so res slavna civilizacija ki ima svojo življenjsko vprašanje v tem: kako odpraviti kupe mrličev, ko so jih poklali, potem, ko je boj končan...

Zarota gospodujočega razreda v svrhu uničenja revolucije v meščanski vojni, sršeci so pod okriljem tujeja zavajevalca — zarota, ki smo ji sledili od septembra dalje do vzkorakanja Mac Mahonovih preporancev skozi vrata St. Clouda — je imela svoj vrhunec v potokih prelite krvi v Parizu. Bismarck zave dovoljvno na pariške razvaline, v katerih tudi mogoče pov, kal onega splošnega razdejavanja velikih mest, ki ga je predlagal, ko je bil še navaden rural v ruski obzornici l. 1843. Zadovoljno zra na trupla pariškega proletariata. To ni več zanj le udušitev Francije, ki je sedaj v resnici obglavljena, in še na vrh po francoski vladni sam. S plitkostjo, lastno vsem uspešnim državnikom, vidi le površje tega ogromnega zgo, dovinskega dogodka. Kdaj poprej je že doprinesla zgodovinska igra zmagovalca ki krone svojo zmago s tem, da se ne postavi le za žundarja, ampak tudi za plačnega zavratnega monarca po premagani vladi? Med Prusijo in pariško komunio ni bilo vojne. Nasprotno: komuna je minovne pojoge sprejela in Prusija je izjavila svojo nevtralnost. Prusija torej ni bila vojnoja stranka. Ravnila je kot zavratni mrtilce, ker ni sprejela nase nikakih nevarnosti kot plačani zavratni mrtilce, ker še v naprej odpravila ostvinsko izplačilo svojega krvnega denarja — petsto milijonov od padea Pariza. In tako je prišel končno na dan prvi znobj one vojne, ki jo je naročila Providenca, da kaznuje brezbožno in nenavno Francijo po pobdni in navni Nemčiji! In to nezalostno izdajstvo nad pravim narodov, celo kot ga razumejo še juristi starega sveta, mesto da bi ogorelo »civiliziranec« vlade Evrope, da bi predaleto v pravico Prusijo, to golo orodje peturburškega kulineta, zaničevanje narodov — jih le še vede k preizkušnji, ali ne bi bilo treba čim manih vojnih žrtvic, ki so ušle dvojni verigi straž okoli Pariza, predati se vsehbleškim krvnikom!

Da se po največji vojni novejšega časa zmagovalca in premagana vojska združita v svrhu skupnega pokolja proletariata — ta teko nezalostni dogodek ne pomenja, kakor misli to Bismarck, končnega potlačanja porajajoče se nove države, ampak popolno razlajbo storo buržoazne družbe. Največji junjski vzgem, ki ga je bila stara družba še zmogla, je nacionalna vojna in še ko se izkaže sedaj kot čista vlačna maska, ki nima drugega cilja, kot odgotevje razrednega boja, in ki takoj preneha, ko vplameni razredni boj v meščansko vojno! Razredno gospodarstvo ni več v stani skrli se pod nacionalno uniformo, nacionalno vlado so eno nasproti proletariatu...

Medtem ko evropske vlade tako jasno kažejo internacionalni značaj razrednega gospodarstva, kričijo na Mednarodno delavsko asociacijo (I. inter.) — mednarodno organizacijo dela proti svetovno-buržoazni zaroti kapitala — kot glavni vir vsega svojega zla.

Karl Marx

(Meščanska vojna v Franciji)

*

Prinašamo ta odstavek iz Marxove knjige »Meščanska vojna v Franciji«, ker je podani položaj tako značilen vsled svoje sorodnosti z današnjimi čnevi. Svetovna vojna, roparski boji zapadnoevropskega proletariata, nastop reakcije, združitve raznih mednarodnih držav proti proletariatu in še prav posebno zasedba ruhrske kotline in zmaga fašizma v Italiji v zadnjem času — vse to naš spominja na položaj iz l. 1871. — 40.000 proletarcev pokolenih v Parizu v imenu »civilizacije« — tisoči in tisoči delavcev pobiti na nekakršni množici za mednarodni reakciji danes, zapet sta si v jasni nemški in francoski kapital ob Renu — a zapet imata obdava isti cilj: pobijati razredno-zavedni revolucionarni proletariati, ki se jima stavila nasproti. In zopet ima zločinska mednarodna reakcija svojega najresnejšega nasprotnika v Komunistični internacionali, kakor ga je imela takrat v Mednarodni delavski asociaciji.

A eno je danes, česar takrat ni bilo. Neznamen otroci so bili revolucionarni proletariati Pariza v morju šele razvijajočega se kapitalizma in reakcije. Niso imeli neposrednega uspeha, brezbižnje made so šli v smrt. A danes revolucionarni proletariati niso več neznamen otroci v morju šele razvijajočega se kapitala. Kapitalizem je dozorel in doživel. Oni del proletariata ki se nahaja do danes in boju z reakcijo ima svoj konkret, oprtemjiv cilj. Sovjetska Rusija je danes trdna in koraka na čelu revolucije. Komunistična internacionala je živa sila, živ strah današnjih mogočev sveta, pred njo se trese Poincare in Stinnes in... Mussolini. To ni danes le tolaža junakov, umirajočih pod krogeljimi reakcije, je to realno porajanje nove družbe v smrti in poginju stare, okolele in zločinske civilizacije, je to potres sveta, razpad vsega obstoječega, ki ga zahteva prepoved Glavosveta. Tudi mi smo plitki, da vršimo svoje zgodovinsko nalogo v tem procesu. Čujno in bližno, kajti ni daleč ura, ki nas bo poklicala k velikim dejanjem!

Peter R.

Glasovi z dežele

Podbrdo

Bliža se nam Velika noč, simbolično tradicionalno Krstusovo vstajenje. Takrat bo vesela narava in ljudje — na kmetih veselili. Veselo vse kar živi pod milim nebom. Ali zakaj bo vse tako veselo? Jaz si mislim zato, ker bo narava osvobodjena težkega zimskega spanja. Bližamo se milejšim časom, ko bo kmet prišel orati svoja polja, potiti se za svoj vsakdanji kruh ravnatoako kakor delavec na železnici ali kje drugod.

Kmet mora garati skozi celo leto, da si preživi svojo družino, da kaj pridela. Ali kaj za to? Treba je tudi plačevati davke in da bi te lažje plačali, gre k mesarju ponjati živčine, k gostilničarju zganje itd. Podbrski gostilničarji pa ponujajo kmetu take cene, da bi se najraje razjokal.

Pa mislim da je čas, da ti trpinji spregledajo. — Tobe revnega kmeta odtrajajo na vse mogoče načine, prodajajo tvojo kožo za mali denar in te imajo po vrhu še za norca. Smejejo se ti v obraz in te vabijo, da bi jim ob gotovem času delal štafoga, povzligoval na stolčke tiste, ki zaganjajo oduheru, volil za njihovo lipovo vejico.

Ali se še spominjaš zadnjih volitev ko so ti obljubovali zlate gradove? Sprejelj ekokrat, vzdrami se iz spanja in videl boš tiste, ki te tlačijo k tlom.

Dragi kmetelj! Ne želim vam slabega ampak vam govornik te besede samo radi tega, da se ne boste izgovarjali, češ, da ni bilo nobenega ki bi vam izpregovoril pametne besede, ki bi vas svaril.

In povem vam še to, da stvari Krist, katerega vstajenje se bo praznovalo, je bil vodnik zatiranjih in zaničevanj. Mi imamo v našem načrtu marsikaj tega kar je on propovedoval. Kaj pa delajo tisti ki pravijo, da so njegovi najboljši prijatelji? Z njihovimi dejanji ga zaničujejo ker za zaničujejo nas, tepane in izkomiščane.

Podbrski komunist

Kontovej

Delavsko pismo.

Zjutraj, ko se na vzhodu pokažejo prvi solnčni žarki, mgolji že vse pri svojem delu. Zastopani so vsi člani družine: oče, mati, mladeniči, dekleta, otroci.

Vsa ta uboga raja se trudi in si prizadeva, da se bo, od danes na jutri, preživela z delom lastnih rok. Vse se marljivo giblje, vse je podobno stroju.

Podobno je stroju, toda s to razliko, da imamo mi, ki se borimo za vsakdanji kruh, poleg mehanike, mišične sile, tulj drugo, duševno silo. Imamo dar misli da lahko presojamo to, kar se godi okoli nas in iščemo pravice.

Ko smo enkrat prišli do tega spoznanja, da moramo delati, pravice, nam se je obudila razredna zavest ki nas sila, da ne odnehamo. Zato tudi zahtevamo svojih pravic, se borimo zanje, se borimo zato da nam bo naš trud poplačan, se borimo za svobodo. Še bojujemo radi tega, ker sedanjí meščanski red nam ne plača našega truda, ampak z izmognanmi dobički redi tiste, ki ne bi imeli pravice, po logičnem razmotranju, do užitivanja sadov tujega dela. To so razni narodnjaški bogataši, reakcionarci.

In ti hočejo držati nas, proletarski razred, v tisti temi v kateri smo se nahajali pred vojno. Hočejo, da bi jih mirno, ponižno redili z našim delom.

Toda razredna zavest je globoko ukoreninjena v naših zavestih, pronikla je v vse kotičke naše duše, vsa nam je v kri in meso. Razredna zavest je tista, ki križa račun meščanskim elementom. Razredna zavest je, ki razdira malike meščanske ideologije.

Vam proletarska uboga raja, vam kliče razredna zavest: zadosti je razočaranja, zadosti je obljub! Rešitev je v vas samih, potem silite, ki nam jo je vdahnila razredna zavest.

Da bo rušenje sedanjega družabnega reda tni uspešnejše, da bo naraščala za to potrebna sila, moramo zato mi, revolucionarni proletarci, vzgajati našo mladino. Vzgojati jo moramo v revolucionarnem duhu, vzgajati tako, da jo obvarujemo meščanske ideologije.

Osvoboditi jo moramo v reakcionarno narodnjaški podivjanosti. Proletarski mladini kličevo: pristopite k armadi razredno zavestnega proletariata. Dvignimo našo razredno zavest, dvignimo našo moralno zavest! S tem se bomo v bodočnosti dvignili iz sedanjega, nečloveškega življenja.

Mladina, ki je brez moralne zavesti, ni značena misliti in presojati realnost. Mladina vidi da za proletariata moralnost ena izmed največjih dobrin. Kdor nima v sedanjih časih moralne zavestnosti, ta ne more presojati vsega tega kar se okrog njega dogaja, ne more iskati resnice.

Zgodovina nas uči, da se mora človek moralno dvigniti. Zato je ključ zavednega proletariata: učiti se, zato da bomo sposobni odločati o naši bodočnosti.

Tebi mladina kličevo: pridite vi mladi proletarci v naše vrste. V vrstah revolucionarnega proletariata je tvoje mesto! Vam dekleta, ki občutite ravnatoako kot drugi, jarem sedanjega družbe: otrebite se fanatične, meščanske ideologije! Sledite razrednozavednemu proletariatu celega sveta.

Na delo mladina! Pokažimo, da nam ne zakoni in ne teorije izražajo naše globoke razredne zavesti.

Pakažimo, da nam tero dviga pogum v naših srcih ter da smo pripravljani iti z veseljem po poti, po kateri že hodijo in so hodili drugi zavedni sodruzi, ki so žrtvovali tudi življenje za našo dežo. Spomini na zgodovino proletarskih bojov nas vzpodbujajo k boju, k vztrajnosti.

Rdeči rekrut S.

Budanje

Nekaj o pretepih

Pred kratkim se je izvršil nekje na Vipavskem pretep. Fantje dveh sosednih občin so se pretepli tako, da je eden vsled udarca po glavi čez par tednov potem umrl.

Ali ta slučaj ni osamljen. Dogajajo se marsikje in mnogokrat slšni pretepi. Marsikdo se vprašuje: kaj dovede fante do takih početij? Največkrat pride radi kakoga dekleta ali čisto malenkostne žalive.

Po moji razsodnosti, je takih pobojev direktno kriva meščanska kulturna vzgoja. Že v zgodnji mladosti na primer, se mlaj učencu v šoli sovraštvo do drugorodčev, hvale se samo svoj narod, svojo državo in kako se je treba hrabro bojevati za ta narod in to državo.

Nadalje se postavljajo za vzgled razne vojskovodje ter hrabre vojake, kateri so še magarod: svetlinjo.

Potem, ko se človek nauči teh čednosti meščanske vzgoje, je izpuščen iz šole. Ali doma in zunaj domače hiše slšijo zopet hvale o vojnih bitkah, o pretepih in o raznih fakih stvareh. Vse se govori z nekakim ponosom, kakor da je to nekaj zelo hvalevrednega.

Zatem vstopi v fantovski zbor in mora biti za krst kak pretep, da se vsak izkaže koliko je hraber.

In ko fant načene vojaško sukno, se tam ta meščanska vzgoja šele izpopolni.

Ko je človek vzgojen v takih okolišnih, ni nič čuda, če se dogodi kak poboj. Ako bi pa otroku že v zgodnji mladosti vcepilji in razlagali prave grozote in vse zle posledice, katere nam prinese vojne ter učili, da imajo vsi narodi enako pravico do življenja, bi se gotovo izpravile vojne in tudi skrčili taki poboji in pretepi.

Razrednozavedni Vipavc

Vrabce pri Vipavi

Drago »Delo«

Dolgo časa, ali pa mogoče nikoli, nisi dobilo od nas nobenega dopisa. Res je, da živimo v zakotnem kraju, skoro popolnoma od sveta. Pa vendar je čas, da se tudi mi prebudimo iz spanja, trajajočega leta in leta.

Na polju delamo od rane zore do poznega mraka. Z vsem našim težkim delom nimamo niti toliko, da bi mogli živeti kakor se spodobi človeku. Carine, davke in razne druge pristojbine pa nam nakladajo in višajo na tak način, da moramo za vsak zaloga, ki ga denemo v usta, plačati takso. Čemu pa to?

Saj vendar smo mi sami delali, se potili na našem polju!

Res je, da obstoji star pregovor, katerega tako pridno uporabljajo in se sklicuje nanj gospoda tedaj, kadar se gre za odirati revce:

»Daj bogu kar je božjega in cesarju kar je cesarjevega.«

Mi pa vemo še nekaj drugega, namreč: da je bog haje rekell: »Delaj in jaz ti bom pomagal.«

Po mojem mnenju bi moralo to veljati tudi za kapitaliste in verske mazače, kateri vpijajo po raznih prostornih in dvoznamah: »Za vero, za narod, za domovino, za vladarja«, ter se poslužujejo vseh sredstev, le da nas na vse mogoče načine spleharjo, tako da nam lažje kri pijajo. Kadar pa slšijo od koga se pritoževati: sem lačen, nimam dela itd. — mu odgovorijo: nezadovoljnej, izdajalec vere in naroda, kako hočeš da ti bo šlo dobro, ko niti v boga ne veruješ?

Jaz pa si mislim: zakaj me ta Bog, ki je bajte tako dobitljiv in usmiljen, kaznuje s tem, da moram prenašati vse to, kar mi nalaga današnja družba: davke, vojna, lakota itd.? In ravnatoako morajo prenašati to zlo milijoni in milijoni drugih, ko nismo nič slabega zagrešili!

In ko jih vprašam: čemu pa vendar tako?, mi odgovorijo: Bog je ustvaril gospodarja in hlapca.

Pa se vprašam: zakaj pa mora hlapec za druge delati? Zopet odgovor: zato dobi on svoje plačilo. Samo po sebi u-mnevno, je to plačilo kakšna kakoršna je njih sveta volja.

Pa potrpijo še ta kratek čas. Ker vemo, da se bliža dan plačila in mnogo jih je, ki se tega dneva bojiijo.

Mi pa se ga ne bojimo, ampak ga željno pričakujemo, čeprav smo izdajali vere in naroda.

A je ravno nasprotno: bojijo se ga oni, ki niso... izdajalec vere in naroda!

Klicem torej, da bi res kmalu prišel ta sodni dan!

J...

Podgora

Po dolgi in mučni bolzni je podlegel delavec Colautti Jožef. Njegova smrt se pripisuje fizičnemu in moralnemu trpljenju med vojno.

Podgorški delavci izražamo iskreno sožalje.

Podpisana mati in otroci se toplo zahvaljujemo delavcem tvrdke Bruner in zunaj nje za dobroto izkazano pred in po smrti mojega dobrega soproga

Colautti Ema

Vsem čitateljam!

Da bo našim čitateljam olajšano čitanje in razumevanje tistih člankov, ki ne morejo biti prirerjeni v bolj poljudni formi, zlasti članki teoretične vsebine, v kojih se nahajajo tuji izrazi, posebno pa tiki, katerih ni mogoče kar takoj na mestu raztolmačiti, bomo z eno prihodnjih števil ustanovili posebno rubriko kjer se bodo taki izrazi tolmačili.

Upamo, da bo taka rubrika čitateljam dobrodošla.

Solkan

Bratje, sestre, kvšku sreča!

Kakor svinec težke misli polnijo glavo proletarca: vojna... Ona vojna, ki že sam spomin nanjo nam kaže sliko klana, nesramnega ubijanja brata med bratom, katere spomin je še danes slika o-pustostenja, še danes se vidijo rane zla, početeja v neizbrisni letnici zgodovine, 1914. Mislim, da se bodo omenjene letnice še mnogi spominjali. Spominjali se bodo dneva, ko se je zaslišalo glas trobente: »Mobilizacija!«

Mnogi se bodo še spominjali, še jim bo breščal po ušesih poziv strahotnega mehanizma, ko se je na eno povele, izdano v glavnih mestih držav, sklicalo pod orožje in oboroževalo vse moške enega ljudstva z raznovrstnimi in različnimi instrumenti ter jih spravilo v tok, da so zanesli puščeno na poljih in — smrt, žalost, v družine.

Vidite, in zemlja je bila in se napila za kratek čas proletarske krvi... Tiste dni in skozil vse dni je pa gledal zavedni proletariati, kako se rušijo močni stebri, kako gine trudopono delo in kako se porodira stavba mednar. solidarnosti proletariata. Kako se razljudnja in izginja v nič trud desetletij, stremeti za enakost, za svobodo. Kako se razljudnja vse to, kar bi moralo družiti ljudi vseh narodov in držav. Nikjer pa se niso razkrivala dejanja onih, ki so delali noč in dan, da preprečijo narode o pravdnosti sedanjega družabnega ustroja in ki so želi za svoje delo toliko priznanja pri vseh meščanskih slojih. Nikjer se niso pojavljala dejanja, vredna naprov in žrtv tistih, ki so z vso svojo osebnostjo služili ideji socializma. Vse uničeno, vse pomandrano od vojne furije, vse žareče v sovraštvu, vse vrtoglavo od silnih zapletljiv med narodni, o negotovosti bodočih dni.

Dvomu se je tedaj pridružil mračni drug, obup: da smo brežnostni, čeprav da nas je toliko, da so bili med nami omahljivi, ki jih je prva trda preizkušnja napravila malodušne, bojazljive. In obup je slab svetovalec. Krade razsodnost in peha človeka sem in tja, kakor poganja veter ladjo brez krmila v razburkanem morju.

Pismo kmetom

Solnce vam je posijalo na njive, kmetje, solnce vam sije po vrtilih in lišah, po gričih in dolih, vstajenje diha iz zemlje in z naba ter vas kliče z velikim glasom. Sirov odpirate svoja vrata luči in lepoti, svoje pri razgaljate, trdno in veselo stopate, gospodarji, po cestah in klanah in stezah, vračate se na svojo zemljo, ki ste jo zapustili pod zimo, da se oddahnete v mrakovih in belih metevzih.

Zdeli ste in čakali brstja in sokov, zakaj dobro veste, da življenju ni konca in da ni smrti. Zdjaj se drevje ovija v cvetje, na mahu se solnčno zvončki z pahri tehtli in vi vstajate na delo, ki je veselje in življenje in slast. Solnce sije, vi dvigate zemljo, da se kadi opojno, sapice plešejo, vi mečete seme, skrajne ariska v višavo, vam odneva v srcu. Vstajenje prihaja, ali ga čutite, kmetje? Ali čutite vsa njegovo veliko silo? Ali čutite kaj več kot solnce in pomlad okrog sebe?

Naše vasi, naša polja in travniki in grčiči ne vedo še, ne vedo še dovolj, da se drami pomlad. Časi so še hladni. Prevač je upognjenih glav in mračnih src, premalo je močnih duš, ki poslušajo zvonjenje iz daljav. V naših vaseh sije solnce, a le redki ga čujejo v kavi, redki dvigajo glave. Kakor ždi hrstje na grmih, tako čakajo misli tu pa tam, da se razgovejeto, toda samo redki so veliki, kaj hočejo in se tisti se morajo vsaj skrivati kakor zločinci, kakor nevarne zveri, ki jih je treba pobiti. Nešetokrat je tekla kmetiška kri v zgodovini, a je tekla za druge. Samo redkokoli so bili kmetje v stanu, vzdignite se za svojo staro pravdo, pa se takrat so zadušili njih pravice v krvi. Velika doba kmetiškij puntov je krvava senca v zgodovini, zakaj kdor se je vzdignil, da bo ohranil še mrvico pravice in prostosti, je plačal z življenjem, drugim pa so vzeli še ono, kar jim je kdaj prej dovoljeval zakon nasilstva ter naložili ovesni davček vsem, ki so še ostali živi v spomin in svarilo na čase — kmetiškega cesarja.

A kaj ti je povzročilo najhujšo bolečino, Matija Gubec, ko so te kromali z razbeljeno železno krono na stolnem trgu v Zagrebu? Kaj je tožil tvoj duh, Gradnik, ko so viseli kosi tvojega razčetrtega telesa in teles tvojih drugov po soški dolini gori proti Tolminu?

Kaj drugega kot to, da so vas zadavile lastne roke, roke kmetiškijh sinov po ukazih grajske gospode! Izdajalci! Da, izdajalci so bili grajski hlapci in se pogosto niti niso tega zavedali. Ampak drevje z obešenci, polja s posekanimi, reke z utopljenci so vedno vtiplo o nesrečnem izdajstvu. Otroci mrtvih so ostali v jarmu, žrtve so bile zastajni, izdajstvo je zmagalo.

Solnce vam sije na njive, kmetje, solnce vam sije po vrtilih in lišah, po gričih in dolih, vstajenje diha iz zemlje in z naba ter vas kliče z velikim glasom. Čujejte, odpirate svoja vrata in stopite ven, zakaj dobro veste, da življenje ni konca in da smrti ni. Ali pa vidite, kako je pri vas? Ali veste, koliko je vaše svobode?

Marsikdo med nami vidi in ve. Kako bi tudi ne vedel, ko so še tako blizu leta vsakega velikega trpljenja, vaših neizbrisnih žrtvi! Kdo je naselil galitske ravnine in karpatske gore, tirovske snežnike in le neške nizine, Visto in Plavo, Marno in Drino, Verdun, Varšavo, Przemysl, Ivan-gorod, Poljsko in Kavkazijo, Belgijo in Mezopotamijo, kdo je posejal pol Evrope in daljnjo azijsko zemljo z množicami, z milijoni vase močetičij? Kdo je v revščini in v mrazu, v dežju in snegu, v lakoti in ogrevu preganjal čez gore in skozil gozdove, čez polja in pustine, skozil mesta in vase, ob rekah in ob morjih? Kdo vam

Obesite se, kmetje, vere v take ljudi, zakaj teki so živi mrličij! Njih razpadajoče telo ne more dati človeštvu ničesar več razen svojih trupov. Od njih ne bošte ničesar pridobili, samo okužili se boste, če se od daleč ne izognete s poti nevarnemu bolniku. Odrgrajte se, da vam kaplje njih strupa ne pridejo v kri, zakaj vaša kri je bolj zdrava od njihove. Največja nesreča bi bila, če bi se ne rešili iz krepeljiv njih pohlepa in strasti, njih lažkovitosti in nepoštenosti. Pustite jih, naj letijo sami v prepad, naj se sami utopijo v močvirju laži in sramote, da ne potegnajo še vas za seboj! Sunite jih, da bodo prej izginiti z odra, kjer igrajo svojo žalostno komedijo, zakaj sunil je treba, kar pada!

Tisti pa, ki so med vami najbližji in ki odtehtajo te ljudi kakor kovina odtehtale, tisti bodo stopili na njih mesta, da bo življenje lažje, boljše in svetlejši! Ni drugega izhoda iz poudnji današnje bede in golobole!

Solnce sije na vaše njive, kmetje, na vaše hiše in vrte in grabe in dole, vstajenje diha iz zemlje in z naba ter vas kliče z velikim glasom, vstajenje, vstajenje!

Zmeda je bila na višku. Socialpatriotje izdajalci pa na delu! In kakor je čudno, vendar je resnično. Strašni vojni dogodki, ki s svojo nepojmljivo grozoto zledene v človeku toplo kri. — In potem še nadalje beda, brezposelnost milijonov množic in kar je še več vseh zla, pa še reakcija, preganjanje, hčanje itd. na tako moderne, brutalne načine, da nam zgodovina ne ve povedati enakih. Goto-vo je, da zgodovina ne pozna podobnega, kar se je zgodilo v desetletju nad proletariatom.

Izgubili smo najboljšje moze-idealiste, pobesili so nam bojevnike, vredne, da se jih proletariati spominja in jim sledi. Ostalo pa nam je še: prvo, cesta delavskega gibanja, ograjena z bajonetij, drugo globoke, groznejše s težkimi okovi, prepone delavskih življenj. Preko vseh ovir pa vidimo solnce naše bodočnosti. Čemu tedaj bojazni in omahljivosti? Bratje in sestre, kvšku srca, ker bodočnost je naša! Naprej za ciljem, do življenja, do bolj-ših in lepših dni.

Kvšku bratje in sestre. Glejte, na obzorju se že žari vseh narodov spoznanje, da imajo enake interese, da ni treba med njimi nasprotstev, kakor jih hočejo pregovoriti oni, ki bi jih radi prevrtili, da jih ločijo in ki jih hočejo ločiti za to, da jih imajo tembolj gotovo v svojih pesteh.

Nagon silij ljudstva, da se zblizujejo, da se smatrajo za brate! Zakaj kmalu pride ura, ko se bodo medsebojno potpirali, pomagali drug drugemu. Zgodovina nam prinaša srečnejši čas, ko bo svet le eno mesto, vladan po enaki postavi, po postavi pravdnosti in ljubezni, enakosti in bratstva, vera bodočnosti za vse ljudi.

Ali mi hočemo živeti, hočemo biti srečni, potem moramo misliti na svoje brate kakor sami nase. Njihova stvar naj bo naša stvar, njihova blaginja naša blaginja in njihova žalost naša žalost. V tem trenutku, ko priznate en sam skupni interes, eno voljo in eno dejanje, potem ne imenujte mi več moči, ki bi vas premagala!

S pozdravi vsem proletarcem vbojoga spola

Habakuk

Slovo rdečih rekrutov

Odhajamo... Prisljen je naš odhod v tabor, kjer se kujejo verige suženjstva, kjer se pleče bč, s katerim moderna buržoazija straši in tepe vedno naraščajočo revolucionarno maso, s katerim zastavlja pot novih dobi človečanskega vstajanja — simbol človeškega napredka, bratske ljubezni.

Buržoazija, videvši zaton njene dobe, ter ustvarjanje novega življenja, se zaganja z vso silo da uniči novo kulturo ter obrani njeno privilegirano mesto. Pokazala je jasno na kateri stopnji kulture je. Njeno postopanje napram zahtevam trpinčenega delavstva jo brežvomo- no stavi na živalsko stopnjo.

Mladi proletariati! Danes nas kličejo, da obledemo vojaško sukno, za nas znač tlačnja delavca nad delavcem. Naša volja pa se ne sme vkloniti tem nameram. Vedno, najsi bo v zeleni sukni, naj st bo v vojašnici, najsi bo v strelskih jarkih, se naša duša ne sme opatiiti in vpojiti se patriočnihi pravdije, kajti mi smo stebri bodoče civilizacije, nove kulture. V nas gledajo z zaupanjem, vsled grozot čkravale oči naših mater, jok zbegane dece, ki je osirotela vsled vojne.

Mladi smo, imeti moramo jekleno voljo in prepričanje, kajti mi smo nastakovalni oddelek revolucionarnega proletariata.

Učili nas bodo, kako je treba klati brata, obetali nam najsivitejšje svetinje za najbarbarske čine. Mladi proletarci, ne dajmo se preslepiti po začasni, lažnjivi slavi, ker bi klicala na nas prokletstvo naših mater, preklinali in prezirali bi nas celi usuznjeni svet. In ko bi bilo končano naše hlapčevanje ter se vrnilo domov, bi uvideli našo zmoto, proklinjajočij svojo usodo.

Borili se moramo proti temu družab- nemu ustroju, da dosežemo boljše, pravdnjše bodočnosti tlačeni vtaji.

Sedaj ko odhajamo, ko bomo daleč od doma, naj nas spremlja vedno in povod blagostov naših bratov, očetov, mater, ki bodo, na pragu z žalostjo gledali na nas odhajajoče suznje. Gledali bodo na nas vsi izkomiščani z upanjem, da u-porehimo orožje, ki nam ga kapitalizem stiska v reko, v njih odresenje. In ko se bo to uresničilo nas bo blagoslavljala mogočna reka Resnice z blagostanjem in novim življenjem.

Mladi proletarci, pod vojskim plaščem obranite rdečo dušo!

Zivel komunizem!

Društvene vesti

Koncert pemskega zbora učiteljske Zveze se bo vršil na velikonočni ponedeljek ob 4. uri popoldne v Vipavi z naslednjim vzporedom:

1. E. Adamič: Mlad junak po vsaji jezdi. (A. Feerster: Z glasnim šumom skora. (Mešana zbor).
2. A. Lajovic: Gozdna samota. (Zenski zbor s spremljevanjem glasovirja).
3. J. Ravnik: Poljska pesem. G. Krek: Idila. (Mešana zbor). E. Adamič: Kje si dragi, da te ni? (Zenski zbor s spremljevanjem klavirja). E. Adamič: Kregata se baba in devojka. (Moški zbor).
4. J. Leclair: Sonata v D-durju (Gosli s spremljevanjem klavirja).
5. E. Adamič: Narodna. A. Lajovic: Kiša. Medved z medom. (Mešani zbor).
6. Ivan Camkar: Odlokem iz hlapca Zbornja. (Dramatični zbor). Iv. Gerbec: Otroci molijo. (Mešan zbor).

Vabimo delovno ljudstvo, da se udeleži te lepe prireditve.

Razprodajalci in zaupniki, pozor!

Opozarjamo razprodajalce in po-verjenike, da smo razposlali račune za poslano iztise lista. Tem potom pa jih še enkrat pozivamo, da naj bodo v obračunanju TOČNI.

Položaj, v kojem se sedaj nahajamo, nam nikakor ne dovoljuje, da bi mogli čakati tedne in mesce na tozadavne svote.

Torej še enkrat: zahtevamo toč-nosti, ker bomo primorani v dru-gačnem slučaju ustaviti razpošilja-nje lista.

Naš mladinski tisk

Mladi študentski v Jugoslaviji nadaljuje svoje delo kljub reakciji. Izdajajo mladinski list »Proletarska mladina«, ki stane mesečno L. 150 (izhaja petnajst-dnevno).

Kdor hoče biti namočen, naj pošlje zne-sek na upravnništvo »Delca« s pripombo: za »Proletarske mladince«.

Delavska masa ima sedaj druge svote-nike in druge vere. Tam kjer cerkev pravi: »poslušajte življenja«, odgovarja ljud-stvo: »življenje v sedanjosti! Tam kjer cerkev pravi: »odločnost«, odgovarja: »pravica! Kjer cerkev pravi: »pospo-zovanje, podložnost«, odgovarja ljudstvo: »enakost in pravica v družabnih odno-sajhu.« — V. Morello.

Brev krajeve glave

Opozarjamo vse tiste, ki so v zadnjih (asih) darovali, oziroma nabrali prispev-ke za Telnji sklad »Delca«, da bomo v pri-hodnji številki objavili seznam.

To nam je bilo, radi preobliga dela, nemogoče stiriti preje.

Naši sodruzi in sploh tisti, ki so inter-esirani, bodo to uvideli in potrpeji.

Sodrug Ante Kralki. — Poslane tri pes-ni so dobre in niso dobre. T najsi misl-i, čustvo, umetniško silo, nimajo pa form-umetniške oblike. Pošlj nam vse, kar jih imaš, da jih ocenimo. V »Delcu« bomo kratko podali v enih prihodnjih števil-ki najemostavnejša pravila za vse, ki posku-šajo povedati kaj v verzih, v obliki pesmi.

Sodrugom v Podgori, Trnovcem, Bocu, Idriji in Renčah, — vaše dopise smo pre-jeli. Ker pa nam so došli prepozno, jih ob-javimo v prihodnji številki.

Ruski. — V prihodnji številki objavimo tvoj spis o mednarodnem jeziku. Gled-aj drugača vprašanja ti sporcamo, da pri sedanjem gnotnom stanju ne moremo u-goditi.

Mimogrede

Ves civiliziran svet je strašno užaljen in protestira proti ruski Sovjetski vladi ker je političala pred sodnike nekatere ruske katoliške škofo in druge cerkvene dostojanstvenike ker niso hoteli priznati ruske sovjetske vlade in sovjetskih zakonov in niso hoteli izročiti svetjem onega cerkvenega imetja, ki so ga upravljali. Sovjeti so odpravili privatno lastnino. Pri tem so se razvali po naukih, ki so jih učili Kristus nazarenski, njegovij ap-osteljni in mnogi kr

V „obnovljeni“ Italiji

Neizbežnost razrednega boja

Razredni boj je od nekdanj delal hudo preglavice vsem meščanskim in protidelačkim strankam. Vse clerikalne stranke in vse cerkve tega sveta so proglasile razredni boj za protizboje hudicevo maslo. Nacionalni, liberalni pa demokrati vseh narodov so dokazovali v svojih učbenih spisih, da je razredni boj nezdravo, protisocialno in protinacionalno gibanje, ki so si ga izmislili puntarski prenapetosti zato, da bi lovili delavske množice v svoje politične mreže. Naposled smo dobili še fašiste, ki so trdili in trde deloma še vedno, da je razredni boj protidržavno in revolucionarno gibanje, ki se ga more udušiti v kaži.

Nemški državni kanceler Bismarck je skušal zatreti delavsko razredno gibanje s silo. Razpustil je vse delavske strokovne in politične organizacije, ki so se osnovala na stališču razrednega boja, in sprevrnil vse delavske voditelje na varno pod ključ. Ko se je našel, da je dosegel svoj cilj in da je očistil Nemčijo delavske razredne mreže, je mož videl, da se je zmotil. Z naraščanjem industrije je naraščal proletarijat in so se množili uporni problemi med delavci in delodajalci, iz katerih so nastali krizi in je prišlo do stavk kljub vsem zakonom in prepovedim. Netlačno tako kakor na Nemškem se je vršilo tudi drugod. Povsod je reakcija organizirala križarsko vojsko proti delavskemu razrednemu gibanju. Povsod so razpustili delavske organizacije in zapirali delavce in delavske voditelje. In vse je bilo brezuspešno. Razrednega boja niso mogli odpraviti kar ni hotel nihče odpraviti izkoriščanja, ker ni padlo nobenemu na um, da za odpravo razrednega boja se morajo odpraviti najprej pogoji ki razredni boj povzročajo.

Ko so spoznali, da ne dosežejo s silo ničesar, so si meščanski državniški izmislili novo sredstvo. Začeli so izganjati, budiči za belebubo. Ustanovljali so ene odvisne delavske organizacije, ki niso stale na stališču razrednega boja marveč na stališču razrednega sodelovanja. Ker ni bilo mogoče delavskega gibanja odpraviti s sveta, so začeli to gibanje izkoriščevati v svoje protidelaške interese. Kmalu ni bilo več stranke, ki nebi bila imela svoje neodvisne delavske organizacije. V teh organizacijah se je pripravljalo delavstvo, da morajo biti na svetu poleg delavcev tudi delodajalci, da je treba izkoriščati le omejit in da se morajo delavci naučiti harmoničnega sodelovanja med razredi. Pozneje, ko je dobilo delavstvo tudi volilno pravico, so se poročili na svetu tudi „ljudske“ stranke, ki so skrbela, da ni vidjalo delavstvo svojih glasov razrednim delavskim skupinam.

Te neodvisne delavske organizacije in „ljudske“ stranke so nedvomno škodovala delavskemu gibanju. Ob enem pa so nehoti odpravili delavstvu očel. Ali so same bile priljene napovedati stranke kakor je bilo prečisto, da imajo delavci prav in so tako same vršile razredni boj. Ali so se postavile proti strankam, ki so jih sklanile razredne delavske organizacije in so na ta način dokazovale svojim članom, da ne varujejo delavskih marveč meščanskih katoliških interesov. V obeh slučajih je ideja razrednega boja dobila okrepljeno tudi ako so razredni delavci v boju podlegli. Razrednega boja niso umili in so obratno nehoti in nevede silili neizobražene in lahkovarne delavce polagoma, da so spregledali in pomnoževali vrste razredno zavednega proletariata.

Konec svetovne vojne je našel malone ves proletarijat celoga sveta v vrstah razrednega boja. Žal, da je bila socialno-demokratska internacionala, ki je ta boj vodila, že popolnoma razkrojena radi svoje jega partizantstva in okuzena po malomeščanskih ideologijah, ki so jih vanjo zanesli malomeščanski intelektualci, koji so iskali v proletarskih vrstah svoje osebne koristi in podporo za svoje namodne države.

To je pač škodovalo proletariatu, ki je bil potisnjen za dolgo vrsto let nazaj in izročan na milost in nemilost brezoznih gospodarjev novih domov. Razredni boj je stal pa kljub temu živ in je vzplamtal zdaj tu zdaj tem silnejše kakor nikdar prej. Komunistična internacionala, ki je prevzela vodstvo tega boja in odnesla socialdemokratizem v zaustavo, če vse kar je bilo v starem socialdemokratskem gibanju tepega, ponosnega in častnega, nam jamči, da bo ob prvi prihodnji priliki dosegel razredni boj svojo zasluženo zmago. Njegova zmaga bo v tem, da bo z odpravo pogojev, ki ga ustvarjajo, odpravil se samega sebe in nastane za novo, kot naravna posledica in krona tega gibanja, komunizem.

Fašisti v Italiji ponavljajo v malem velikem in dolgo mednarodno zgodovino bojev proti proletariatu in razrednemu boju. S svojimi posebnimi sredstvi (požigi, ubojstvi, pretepavanjem itd.) ki odgovarjajo drugače docela duševnemu in gnotnemu položaju meščanstva, koje stoji ob robu svojega prepada katerega se ne more rešiti, so uničili delavske sindikatske organizacije in prisilili delavce, da so se upisali v njihove narodne sindikate. Fašisti so ponevrtali staro pesem, da je razredni boj le puntarska izmisljotina. Da so delavske stavke napereje proti državi, da škodujejo industriji in mirnemu preživljanju, da so revolucionarno sredstvo komunistov itd. Bornih 6 mesecev je le preteklo odkar so postali v svojih sindikatskih močih. Pa se že v svojih lastnih vrstah pripravajo ali ali ni razredni boj. V fašistovski reviji „Gerarchia“ je že nekdo trdil v dolgem spisu, da je razredni boj tu, da je sodelovanje med razredi pa mogoče dokler se gre za proizvajanje blaga, da pa nastane spor med delavci in delodajalci ko se gre za razdelitev dobičkov. To kar se tiče teorije. V praksi se je pa zgodilo to-le:

V Poggioreale pri mestu Napoli so bili tekstilni delavci in delavke prisiljeni stopiti v fašistovsko organizacijo. Prej so bili ti delavci organizirani v svoji razredni organizaciji. Tekstilni obrat „Manifatture Cotoniere Meridionali“ si je mislil, da bo smel sedaj delavcem plače znižati. Fašisti so nagovarjali delavce, da morajo iz znanje sprejeti ker da je to v korist najvišjih državnih interesov. Delavci in delavke pa tega niso mogli storiti ker so njihove plače že itak nizke. Napovedali so in izvršili, proti volji fašistovskih voditeljev obstrukcijo. Sli so v tovarno pa se niso lotili dela. Tovarnarji so grozili in z njimi so grozili fašisti. Delavci so v tovarni improvizirali shod. Fašistovski vodja je hotel še enkrat prepričati delavce in delavke, da je znižanje plače nujno potrebno. Ni zahteval žrtve od delodajalcev marveč od delavcev. Tedaj vzane delavke iz nedrži rdečo zastavo in vsi nazočji delavci in delavke zapoje pesem „Bandiera rossa“ (rdeči prapor). Fašistovski vodja hoče iztrgati delavki rdečo zastavo, pa ga delavke pošteno natepejo. Počjo svojo himno, ki je vzbudila v vseh spominje na nekdanje boje in zmage in upanje v boljšo bodočnost, so ustno izgovorili zapustili tovarno. Tovarnarji so pa nabili na uho tovarne listek z napisom, da ako se delavci ne vrnejo na delo po znižanih plačah, bodo vsi odpušteni iz dela. Razrednega boja ni? V Tržiču (Montefalco) so bili tudi delavci prisiljeni stopiti v fašistovsko sindikat. Pretečen teden je hotel gospod Kozulic, ki je lastnik tamosnje ladjedelnice, napraviti zopet eno svojo navadno storož. Odpovedal je 80 delavcem, ki so imeli še stare plače, delo in najel drugih 60 po novih nizkih plačah. Delavci so v protot izvršili stavko vsi kot eden. Posredovali so fašisti čes, da bo zadevo rešila vlada. Delavci so na to pristali. Ali to nima za nas velikega pomena. Vlada bo gotovo dala prav delodajalcem. Vazno je, da so delavci organizirani pri fašistih bili prisiljeni v bran svojih koristi in svojih pravic napovedati stavko. Posledice razrednega boja, onega razrednega boja, ki ga nismo mi izmislili, marveč ki živi kot naravna posledica izkoriščevalnega sistema. Morda bodo fašisti še enkrat prepričali delavce naj verujejo v pravičnost vlade? Kadar pa te pravičnosti ne bo več, ne od vlade ne od nikoder, kadar bodo plače premale za življenje in bo požrešnost kapitalistov večja nego je nujno potrebna v korist države, kdo bo potem prepričeval delavce? Nihič!

Da! Nihiče več. Nihiče več, ker ne bodo več nobenemu verjeli marveč bodo sli, znani od svojih življenjskih potreb in sledeč nujnim zahtevam socialnega razvoja sami naprej, preko vseh lepih besed, preko vseh državnih idealov in proti vsemu nasilju, da dosežejo to kar bi moral imeti že sedaj vsak človek, ki dela, da dosežejo pravico do človeškega življenja. To se doseže ako se odpravi izkoriščanje.

Famozna komunistična zarota gre vedno bolj in bolj v nič. Vsak dan se spuščajo na svobodo nekateri aretiranci. Komunistične voditelje pa vlada drži še vedno v zaporu in jih obdružuje, da so hoteli izročiti Italijo tujezemskemu vplivu, da so organizirali punt potom katerega so nameravali vreči s prestola sedanjega kralja, izpremeniti državo in njeno konstitucijo nasilnim potom. Bilo bi pač smešno praviti, da je vse skupaj velik bluff s katerim hoče vlada opravičiti svoje reakcionarno postopanje proti komunistični in socialistični stranki. Drugače je vse v redu in vse v samih rožah. Seveda, saj imamo pomlad.

Stavbinkim in drugim delavcem smo na tem mestu kakor tudi ustnemo, že večkrat poročali o zahtevanju delavcev, kedar in kje se mora naznaniti ako hoče dobiti brezposelnostno podporo. Ker po se še vedno delavci, ki v slučaju brezposelnosti letajo iz kraja v kraj in se pritožujejo ne vedo kaj imajo nagovarjati in to ker ne čitajo »Dela« in tudi ne zahajajo na stanke na katerih se o tem razpravlja. Ker se ta nemarnost masbuje nad njimi ki se itak nahajajo v največji bedi, smo se odločili, da podamo tukaj še enkrat zakonika navodila po katerih se morajo brezposelni delavci ravnanati, ako nečajo biti odkodovani. Pri nas v Julijski Benečiji je obstojala že od leta 1920. samostojna organizacija stavbinkih delavcev, ki obstoja po imenu še danes. Po imenu pravimo, ker od 1. aprila t. l. to je od dneva, ko je vlada razširila zakon o obligatornem zavarovanju tudi na nove pokrajine, je tudi večji del prispevkov ki so jih stavbinki delavci uplačevali, šlo v državno zavarovalnico. Naša strokovna zavarovalnica je navzlic temu, misleč, da ji bo državna blagajna povnila pridržane svote — izplačevala polno podporo še skozi pet mesecev. Ker pa vlada ni hotela upoštevati te naše pravice zahteva, da je bila naša strokovna zavarovalnica prisiljena znižati podporo, to je plačevati samo razliko podpore. Ker je tudi v petih zgoraj omenjenih mesecih inkasirala samo razliko med obligatornimi in prostovoljnimi prispevki.

Na podlagi tega dejstva so tudi stavbinki delavci prisiljeni iskati podporo na dveh straneh. Pri tem nalagajo saru na nepotrebnia pota in sitnosti. A za enkrat je nemogoče pomagati. Mi smo sicer povedali naše mnenje o tej stvari zavarovalni v današnji obliki in v današnjem režimu, vendar smo napravili vse potrebno za pridobitev samostojnosti. Ker samo ako bodo te blagajne samostojne in pod direktno kontrolo članov, bodo odgovarjali potrebam brezposelnih ker jih je kapitalistična vlada ustanovila in podpirala, kot pesek v očeh proletariatu, ki je, vsled vojne in brezposelnosti, revolucionaren.

Državne blagajne imajo namen, — to je danes dovolj jasno dokazano — da inkasirajo denar revnega ljudstva ter, da na izplačujočo podporo oziroma, da izplačujejo manj kot mogoče. Prejšnje vlade, kakor rečeno, so podpirale S. Z., da bi s tem uspravile revolucionarni proletarijat. Današnja reakcionarna vlada ne samo da zatira te ustanove ter jim jemlje ugled pred proletariatom, marveč je tudi odtrgala letno pricporo 40 milijonov lit, svoto ki so jo v prejšnjem parlamentu dovolili in ta namen. Torej bi tudi vlada ne imela nobene pravice odločevati v tej zadevi. A temu ni tako. Vlada, kot izvrševalni odbor kapitalistične družbe se ne zadovoljuje z nadzorstvom, ki bi jo postavilo na stališče, da prisili delodajalce redno uplačevati delavstvo citirane prispevke ter, o ne, ki grede v breme delodajalcev. Da pa se smotna vlada ne more s tem zadovoljiti je logično, ker bi s tem ne škodila interese kapitala, temveč — ravno ki si jih je proletarijat potem dolgih bojev pridobil in ki so mu pripoznane tudi v najboljši reakcionarnih državah. Nasprotno. Ona, kot zvesta braniteljica najboljših izkoriščevalcev, izdaja povelja ki nam vsiljujejo misel, ki smo jo zgoraj omenili: inkasirati in nič ne izplačati.

Povelje, izdana v prvi okrožnici ukazuje, da se mora brezposeln delavec takoj drugi dan po odpustitvi naznaniti hospesalnici, sicer izgubi pravico do podpore. Ta okrožnica, ki bila izdana na tak način, da niso o tem vedele ničesar cele vase. To je nesramnost! Vprasanje zakonodajalca, kaj bi izgubili oni in država, če bi ne izdali tega ukaza? Nič! Nasprotno, oni bi s tem samo pridobili, ker bi tisti člani, ki se pozneje javijo za podporo, itak ne dobili izplačane podpore za one dneve brezposelnosti v katerih niso hodili na kontrolo. In če bi tudi potem dobili polno dobo podpore, bi vlada lahko — če bi naložila denar, dobila obvesti. Delavci pa, ki niso podležno zgubijo pravico do podpore, dasimavno dolžnosti za plačevanje prispevkov niso zgubili. Pri nas so na ta način zgubili podporo cele vase. Na primer: Bovec, Sonodnje, Sotkam, del Vrtojevce, renčevce, tolnajce, delavci iz Brd itd. — Zgubili so pravico tudi oni ki so bili podučeni a se niso zgledali ker so jim delodajalci pri odpušitvi objavili, da bodo v kratkem času zopet sprejeti na delo. V veliko slučajih se je to izvršilo proti volji delodajalcev, v mnogih pa tudi po krivdi istih. Od zdajnje naj delavci zahtevajo znesek ki jim pritiče kot brezposelnostna podpora. Ko so delodajalci odpustili delavce so jim objavili, da takoj ko bodo ta in ta načet izgotovljen, ta in ta listina izdana, ali pa v par tednih dolžni prvi finančni obrok na to in na to stavbo — vas zopet pokličem na delo. V vseh teh in mnogih drugih takih slučajev se delavci ne gredo javiti brezposelni, čes, prvi teden že tako in tako ne dobim podpore, a med tem časom se že laiko obrnem.

Zgodi se pa, da risar nemudoma oboli, pričakovana listina ne pride kakor sele po par mesecih. Kreditni zavod zavlačuje izplačilo prvga obroka v neskončnost... Delavec pa trpi in pričakuje, da ga delodajalec pokliče na delo, Cnka en teden, dva, ko pa vidi, da se stvar zavlačuje in da sirmastvo se občiti vsaki dan bolj in bolj, se odloči poiskati svojo plačeno pravico, brezposelnostno podporo. Uradnik mu pa naznani, da je zgubil pravico do podpore, ker se ni naznanil takoj prvi dan ko je bil odpuščen. Druga okrožnica (ukaz), delava: delavci iz starih pokrajin, ki niso še dve leti nastanjeni v novih pokrajinah, nimajo pravice do podpore. Ista okrožnica nadaljuje

Razrednozavedni čitatelj mora spoznati, da je poleg rednega čitanja »Dela«, razmišljanja o njegovi vsebini in priporočanja lista tistim, kateri ga še ne poznajo — tudi potrebno se aktivno udeležiti delovanja za zagotovitev nadaljnjega obstoja bojnega glasila slovenskega in hrvatskega proletariata. Čitatelj, kojega vodi pri vsem svojem delanju in nehanju razredna zavest, bo torej povsod, kjer bo srečal somišljenike, tovariše, prijatelje in sploh njemu enake v trpljenju in hrepenečem pričakovanju dneva svobode, — zbral prispevke za tiskovni sklad »Dela«.

je z ukazom, da ako je v eni družini več članov brezposelnih, ima pravico samo družinski glavar do polne brezposelne podpore. Ostali pa samo do polovične. Tožajo: plačati smejo in morajo polne prispevke vsi delavci, pa če bi jih bilo tudi šisoč v družini, a naša slavna vlada jim odreja polno podporo. Očrta jim podporo, ker je ravno v tej družini, kadar so vsi prebivajoči člani družine brezposelni, nesreča največja. Kapitalistična vlada in gnili kapitalizem niso v stanu dati delavcem dela in zaslužka, a udarilci po njih in jim krati pridobljene pravice na tako nečuvni način to znajo! Ako bi visokot podporo onega člana bila zadostna za prehranitev ene družine, bi bilo to še za pretrpeti, ali če pomislimo 3.75 lit na dan in to še razdeliti na dva, je tako nizkotno, da nečemo govoriti niti o tem. Za navadne bratče nas imajo

Gorastost, ki presega vse meje, pa je sklep ministrskega sveta, ki določuje letno dobo tekem katere posamezne kategorije ne dobe podpore. Za našo kategorijo je določena ta doba od 1. decembra do 1. marca vsakega leta. Povdarjamo v prvi vrsti, da je stavbinka industrija sama na sebi taka, da so stavbinski delavci vedno po letu in po zimski v nevarnosti biti brezposelni, bolj kot druge kategorije. V sled tega so tudi prisiljeni, da potujejo iz kraja v kraj, kjer se izvršujejo stavbinka dela. V nekaterih pokrajinah, kot naprimer: »Gore« kjer je podnebnje mrazlo, so stavbinski delavci, ki nimajo drugega dela, prisiljeni vsi brez izjeme biti brezposelni skoraj pol leta, toraj veliko več kot delavci drugih krajev in drugih kategorij. Upoštevajoč vse te in drugo naravno zahteva zahtevamo, da vlada izplačuje skozi celo leto brezposelnostno podporo in sicer v visokosti, ki odgovarjajo življenjskim potrebam — ali vsaj v eni večini kot je izplačevala »Zavarovalnica za stavbinske delavce«, to tudi v zimskem času. Ni tukaj nobenega izgovora ker je jasno dokazano, da je Stavbinka zavarovalnica to vse tri zime nje obstoja izplačevala in to navzlic temu, da se vlada ni hotela niti toliko poborjati, da bi prisilila delodajalce, da redno odplačujejo prispevke, ki so jih odtrgali od delavskih mezt in do danes še — ne odčunali.

Gospoda pa misli drugače in drugače dela. Ona ve, da na podlagi te odredbe ne bodo delavci dobivali podpor in da bodo kapital ostajal ker bodo zaposleni vseno polnili blagajne. Oni bodo že ta denar porabili, če ne za drugo vsaj za namene ki so na vsišku narodnega interesu. To je proletarski denar v protiprotletarske svrhe. In se vendar najdejo ljudje na svetu, ki trdijo, da je buržoazija dovolila take in edneke ustanove, da teši glad brezposelnega in drugače potrebnega proletariata.

Mi ne protestiramo proti temu početju — tako neumni nismo — in tudi ne prosimo. Nasprotno. Ako nam vlada v kratkem času ne dovoli samostojnost naše profesionalne zavarovalnice, bomo uknili tudi to, ker na ta način ni mogoče nadaljevati. V tem slučaju bomo povabili delavstvo da naj plačuje prispevke za strokovno organizacijo, prostovoljno in naravno pri sekljah, kot se je to godilo pred upeljav Socialnega skrbstva in potom tega obligatorni prispevke za organizacijo. Opozoriti smo hoteli naše delavce na vse to, ter jim še enkrat dokazati, da kapitalistična družina in vsi nje podpreniki — ki jih ne manjka tudi v našem mišnem narodu in katere so naši delavci in njih stariši postavili na mesta, da vodijo ta naš ubogi narod — niso v stanu in nečajo pomagati proletariatu. In to zahtevajo ne ker čutijo da vsaka moralna in gnotna pridobitev proletariata mu dvigne zavest ter noče biti prosto čudje kapitala.

Kapitalizem, kakor vedno, tudi v tem slučaju pazi samo na takojšnje interese in zahtevajo mu je v prvi vrsti ležanje na tem, da istrada proletarijat potom brezposelnosti in tako izstradan izgubi odprono silo ter se ponudi kapitalu za vsako ceno. Na drugi način pa je groza še za zaposlenega delavstva večja pred brezposelnostjo in omogoča kapitalu izkoriščanje v večji meri. Zato naj nam je tudi jasno, zakaj Mussolini izdaja ukaze te vrste. Delavec, ki je popolnoma brez sredstev, je prisiljen sprejeti pogoje ki mu jih dikтира kapital. Isti pa pozabljajo, da s tem delanjem uničuje produktivno moč proletariata na eni strani, na drugi pa izziva njegovo potrebnost, ki se mora prvi ali slej obrniti proti vsemu kar tvori današnji sistem proizvajanja in izkoriščanja. In mi verjamemo, da se bo to zgodilo poprej kot si to mislijo in čutijo današnji krmljarji kapitalističnega režima.

Energično avtokritika ni samo eksistentna pravica delavskega razreda, ampak tudi njegova največja dolžnost. Na naši ladji smo prevažali največje zaklade človeštva, za katere je bil polkican proletarijat, da jih hranil

In medtem ko dve meščanska družba, onečasna in osramočena vsled krcačevga pokolja, svoji pogubi nasproti, mora in bo moral mednarodni proletarijat zbrati vse svoje sile, da dvigne zlati zaklad, kojega je, v trenutku slabosti in malodušnosti, pustil potopiti. Roza Luxemburg.

Zemeljski pekol je žalostnejši od Dantejevega. Kajli tukaj na zemlji je vsak prisiljen biti hudič nad svojim bližnjim. Nad vsemi pa vlada Lucifer: zavojevati. Na razerske milijone in milijone ljudi, ene proti drugim in jim kriči: vasa usoda je, da umrjete. Le naprej! Strtejav eden na drugega! In oni storijo, — Schopenhauer.

Deželni odbor

Proti reakciji, proti militarizmu!

O pritiki mednarodnega propagandnega letna prot imperializmu in reakciji, pošilja ilegalna Zveza Komunistične omladine Jugoslavije slednji proglaš: Komunistično proletariatu Jugoslavije! Radnički seljaci i vojnici!

Obespravljena, varana i krvavo proglašena radnička klasa nije na kraju puta svojih stradanja. I danas, nakon svih o nih besnih i buljajskih nastoja buržoazije na sva, pa i ona najosnovnija prava radničke i seoske sirotinje, nakon one crne i užasna kalvarije, koju je pretrpilo najbolji deo radničke klase, proganjen vjesan, mučen i zatvaran, danas se pred radničkom klasom dižu nove opasnosti. Kapitalistička klasa, pokušavajući da obnovi svoje razoreno gospodarstvo naredbom radnika, činikom i otvoreno uništava radničke živote i pripravlja nove nastoje u vidu najbrutalnijih progona. Buržoazija gusi svaki organizovani otpor radničke klase, koji ide zatim, da bi se omogućilo bezgranično izrabljavanje i pljačkanje proletariata. Ali znajte vi počevši od buržoazije, otkrivajući dvorsko militaristička bunila, sve više pretinje i krvaviča vesala neč zavustiti istoriju. Vi morate propasti! Propast kapitalizma istorija je ustrojena i Komunistična mora pobediti.

Radnici, seljaci i vojnici! Krvavi, zločinački i divlji taj režim sprema se, da zagazi u još veća nasilja i bezakonja, on hoće vojnu diktaturu, a udruženi kapitalisti i hrvalski i srpski već organizuju zločinačke bele bande: fašističku mafiju, koja u vladom trenutku ima da nasrne na radničku klasu i slomi njen otpor. Radnici, seljaci i vojnici! Zar čete taj nov mapad krvoločne buržoazije mirno primiti. Nije li već dosti patnje, bede i anke. Nečuvjen je zločin, koji se vrši na radničkoj klasi Jugoslavije! Ali je još veći zločin, mirno bez ot, ptara primati sve to udance reakcije. I vi radnici, seljaci i vojnici, ako budete i nadalje bez otpora primati smešne udarce bogoradističke bande, vršite zločin na vama i deci vašoj. Zato danas Crvene nedelje Komunističke omladine internacionalne svesni komunistički proletarijat i njegova avangarda komunistička omladina, dok pred novi imperijalistički rat, i kad se pokazuje sa strahovitim jasnoćom, da kapitalističke države neprekidno rade na pripremanju pokolja nad radničkom klasom, celokupni proletarijat, a naročito radnička omladina, nesme mirno čekati. Ona mora početi sa najodlučnijom propagandom da iz letargije probudi proletarijat ove zemlje, jer samo tako može doći do uspešnog boja protiv rata, reakcije i fašizma.

Radnička klasa ne sme biti bez otpora, stozna u delu ona će sve planove kapitalizma svojom žuljavom desničom i željeznom odlučnošću smrviti. Zato stupajte u borbu: Protiv norih imperijalističkih ratova In slučaju rata, pobijajte ga svim sredstvima, pobijajte ga revolucionarnim generalnim štrajkom i organizovanim o ružanim ustankom. Protiv kobne teorije i prakse o obrani domovine. Protiv građanskoj i malograđanskoj pacifizma. Rat ratu. Za potpuno razruženje buržoazije i njenih reakcionarnih organizacija, a za nezadrživo podjarmljenih proletarskih masa varoši i sela. Dole imperijalistički rat Dole reakcija! Da živi jedinstven front radničke klase protiv rata, reakcije i fašizma. Da živi socialna revolucija. Da svi komunisti. Savez Komunističke Omladine Jug.

Zveza stavbinkih delavcev Jul. Kraj. (Goriški, gradišanski, tolninski in bovški kraj). Stavi se do znanja organizirancev, ki so zaposleni v gori omenjenih okrajih, da bodo odpravljani z dnem 1. aprila vsi pridržki na plačah, ki so se delali do sedaj na podlagi obstoječih delovnih pogodb. Od 1. aprila naprej se bodo morali pridržki za brezposelnost na plačah delati v merah, določenih po zakonu in sicer: za delavce, prejemajoče dnino do L. 4.— tedenski prispevek L. 0.17 in pol; za delavce z dnino čez L. 4.— do L. 8.— tedenski prispevek L. 0.35; za delavce z dnino čez L. 8.— tedenski prispevek L. 0.52 in pol. Delavcem pod 15. leti in tistim, ki so prekorajčili 65. leto, ne sme biti nič odtrgano v pogledu brezposelnosti.

Deželni odbor

Proti reakciji, proti militarizmu!

O pritiki mednarodnega propagandnega letna prot imperializmu in reakciji, pošilja ilegalna Zveza Komunistične omladine Jugoslavije slednji proglaš: Komunistično proletariatu Jugoslavije! Radnički seljaci i vojnici!

Obespravljena, varana i krvavo proglašena radnička klasa nije na kraju puta svojih stradanja. I danas, nakon svih o nih besnih i buljajskih nastoja buržoazije na sva, pa i ona najosnovnija prava radničke i seoske sirotinje, nakon one crne i užasna kalvarije, koju je pretrpilo najbolji deo radničke klase, proganjen vjesan, mučen i zatvaran, danas se pred radničkom klasom dižu nove opasnosti. Kapitalistička klasa, pokušavajući da obnovi svoje razoreno gospodarstvo naredbom radnika, činikom i otvoreno uništava radničke živote i pripravlja nove nastoje u vidu najbrutalnijih progona. Buržoazija gusi svaki organizovani otpor radničke klase, koji ide zatim, da bi se omogućilo bezgranično izrabljavanje i pljačkanje proletariata. Ali znajte vi počevši od buržoazije, otkrivajući dvorsko militaristička bunila, sve više pretinje i krvaviča vesala neč zavustiti istoriju. Vi morate propasti! Propast kapitalizma istorija je ustrojena i Komunistična mora pobediti.

Radnici, seljaci i vojnici! Krvavi, zločinački i divlji taj režim sprema se, da zagazi u još veća nasilja i bezakonja, on hoće vojnu diktaturu, a udruženi kapitalisti i hrvalski i srpski već organizuju zločinačke bele bande: fašističku mafiju, koja u vladom trenutku ima da nasrne na radničku klasu i slomi njen otpor. Radnici, seljaci i vojnici! Zar čete taj nov mapad krvoločne buržoazije mirno primiti. Nije li već dosti patnje, bede i anke. Nečuvjen je zločin, koji se vrši na radničkoj klasi Jugoslavije! Ali je još veći zločin, mirno bez ot, ptara primati sve to udance reakcije. I vi radnici, seljaci i vojnici, ako budete i nadalje bez otpora primati smešne udarce bogoradističke bande, vršite zločin na vama i deci vašoj. Zato danas Crvene nedelje Komunističke omladine internacionalne svesni komunistički proletarijat i njegova avangarda komunistička omladina, dok pred novi imperijalistički rat, i kad se pokazuje sa strahovitim jasnoćom, da kapitalističke države neprekidno rade na pripremanju pokolja nad radničkom klasom, celokupni proletarijat, a naročito radnička omladina, nesme mirno čekati. Ona mora početi sa najodlučnijom propagandom da iz letargije probudi proletarijat ove zemlje, jer samo tako može doći do uspešnog boja protiv rata, reakcije i fašizma.

Radnička klasa ne sme biti bez otpora, stozna u delu ona će sve planove kapitalizma svojom žuljavom desničom i željeznom odlučnošću smrviti. Zato stupajte u borbu: Protiv norih imperijalističkih ratova In slučaju rata, pobijajte ga svim sredstvima, pobijajte ga revolucionarnim generalnim štrajkom i organizovanim o ružanim ustankom. Protiv kobne teorije i prakse o obrani domovine. Protiv građanskoj i malograđanskoj pacifizma. Rat ratu. Za potpuno razruženje buržoazije i njenih reakcionarnih organizacija, a za nezadrživo podjarmljenih proletarskih masa varoši i sela. Dole imperijalistički rat Dole reakcija! Da živi jedinstven front radničke klase protiv rata, reakcije i fašizma. Da živi socialna revolucija. Da svi komunisti. Savez Komunističke Omladine Jug.

Velike radničke borbe u Horthyjevoj Madjarskoj

Premda je kontrarevolucija u Madjarskoj pobujala samo službeno 10.000 a tamnooka i internirskih lagera ima drži 70.000, ipak je radnička klasa ostala neskršena, nepobjediva. Tek tri i pol godine su prošle od pada radničke vlasti, a klasna borba već je ponovo započela u Madjarskoj, već se pojavio pokret budimpeštanskih masa, pojavio se obrambeni i solidarni štrajki metalaca, kojima se priključili i drugi radnici, tako da u borbi u Pešti stoji oko 90.000 radnika. Uzalud bijeli teror, oficiri, fašizam. Skupčava je nasla, realna radnica je padala, kontrarevolucija je bjesnila, kapitalizam je eksploatisao i ojedio višak vnjednosti iz krvi i znoja radničkog. Radnički život sve je dublje padao. Započele su pripreme borbe za povisene delavnice, i organizovanje preduzetnika za napad. Pregovori se otezali mjesecima i u februaru su peduzetnički metalci isključili oko 20.000 radnika, a za par dana je broj isključenih narastao na 90.000. Svi ostali radnici cjelokupne metalne industrije stupili su u solidarni štrajk.

Iz Sovjetske Rusije

Viša nastava za proletarijat

Ni u jednoj zemlji na svetu, pitanju koji ga ne pridaje se tolika važnost, ni u jednoj zemlji na svetu, žec za naukom kao u proletarskoj Rusiji. Radnička klasa grabi u svakoj prilici da nešto nauči. Lenina va reč: »Učite, učimo toliko puta ponovljena za poslednjih 18 meseci, — postala je njena deviza.

Ovde se izostavlja nabiranje raznih literarnih, naučnih, istorijskih i tehničkih revija i ostalih knjiga i brošura. Sve se to čita »Dok papir troje«, kako bi se ruski reko: Svečanosti i naučni jubileji, godišnji spomeni radjaju se gotovo bez prestanta. Odbacimo smelo sve vrste škola u množini civilizovanih zemalja, u zvaničnoj nastavi, na strani takodje ogroman aparat agitacije i propagande u Sovjetskoj Rusiji.

Trela se zaustaviti samo na neke ustanove javne nastave, stvorene revolucionom — a koje nemaju sebi ravne u zemljama koje nisu ositile moć revolucija. To su na prvo mesto »Pabjaka« — ruhotične fakulteti. — U Moskvi su im pridružene naročite osnovne škole, čiji se program slaže približno osnovnom nastavom zapadnih zemalja. Ali ovdje nastava je namenjena malim proletariata, u glavnom delci-boraca, novikutoj u njihovom početnom vaspitanju, na zajednički život.

U množini radničkih fakulteta učbenici nisu viša deca već mladi radnici, koji rade u fabrikama, strugarama ali radnicima, da bi uveče učili. Program radničkih fakulteta ju u više stupenja. Prvi stupanj je osnovna nastava. Poslednji je sitčan ispitni zrelosti, a ko gde — gde ga i prevazilazi. Ali ovo predjenje je sasvim proizvoljna, jer program »Radničkih fakulteta« osnovan na proletarskoj misli, prilicno je udaljen od programa viših škola u kojima buržoazija pravi sebi dobre sluge.

»Radnički fakulteti« višeg stupnja, je su: Univerzitet Sverdlov (Moskva) i Zinovjev (Petrograd) Slušaoća ovih univerzitetu u najveće slučajeva je prošil kroz provincijske škole i od svih tih prepučenici za dalje produženje študija. Broj učenika na univerzitetu Sverdlov varira između 2000—3000. Najveći deo od njih studiraju socialne nauke. Osigurani od države, oni žive, potpuno slobodno od drugih, u zavodima koji se mogu porediti sa internatima glavnih univerziteta u Engleskoj. Ali ovo su deca proletarijata koja se sjedinju u zemlji u kojoj su potlačeni i eksploatisani pobdili tek posle jednog dugog socialnog rata. I zato učenici na univerzitetu Sverdlov i nemaju još takvu udobnost kao učenici univerziteta u Oxfordu ili Chambridge-u.

Treba zabeležiti još i marxističke univerzitet nacionalnih manjinah zapada. I Istoka, oha smeštena u Moskvi. Univerzitet zapadnih naroda sadrži šest sekcija: nemačku, letonsku, letonsku, poljsku, rumunsku, jevrejsku. Univerzitet istočnih naroda ima sekcije: tatarsku, kirgiskiu itd. Predavanja se najčešće vrše onim jezicima, kojim govore sami slušaoci.

Na najvišem stupnju lestvica nastavonog sistema, stvorenog od Sovjeta, stoji: Institut crenog profesora osnovan krajem 1921. Još 1919. Lenin je uvideo i pokazao prenost stvaranja učitelja i na čaika za prol. nastavu. Taj visoko naučni institut podeljen je u dve sekcije: istorijsku i ekonomsku. Za primanje u institut trezi se: poznavanje glavnih dela Marx'a i Engelsa (naročito kapital) takodje i poznavanje moderne literature naučnog socializma (financijski kapital od Hilferdinga. Država se brine o potrebama budućih učitelja sovjetskih škola i predavača univerzitetskih katedri. Oni žive više nego skromno. Rade u nezagrejanim sobama. Hrane se obično haringama, crnim hlebom i čajem. Ali oni imaju ljubav za saznanjem i revolucionarni duh. Socialistička